ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КъБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ПЛЬАНДЭРЭ КЪЫДОКI

№139 (22.297) • 2012 гъэм бадзэуэгъуэм (июлым) и 20, мэрем • Тхъэмахуэм тхуэ къыдокI • И уасэр соми 3-щ • adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

● Къэрал къулыкъущIапIэхэм

Япэ ирагъэщыпхъэ къалэнхэр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Iэтащхьэ Къанокъуэ Арсен Правительствэм хэтхэм зи чэзу зэIущIэ ядгрIэкIуэкIащ бадзэуэгъуэм и 19-м. Абы щытепсэльыхьащ КъБР-м Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ и министерствэм 2010 - 2011 гъэхэм зэфIигъэкIахэмрэ зэман гъунэгъум кьыпэщыгъэхэмрэ.

ЗЭIУЩIэМ и пэщIэдзэм **Къанокъуэ Арсен** жиIащ зи гугъу ящI Iуэхухэр мыхьэнэшхуэ зиIэу зэрыщытыр, цIыхухэм я псэукIэр, узынщагъэр егъэфIэкIуэныр нэхьапэ игъэщыпхъэхэм зэращыщыр.

КъБР-м лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ и министр **Тюбеев Альберт** зэпкърыхауэ тепсэльыхьащ я лэжьыгъэр зэрызэкIэлъагъакIуэ щыкIэм, зыIуэ лъэпощхьэпохэм, абыхэм я хэкIыпIэу илъагъуэм. Министрым зи гугъу ящIахэм ящыщщу хуэмыщIауэ псэухэм ядэIэпыкъуныр, цIыхухэм Iуэхутхьбзэ ахуэщIэныр зи кьалэн Iуэхущ IапIэхэм я лэжьыгъэр хъарзынэу зэтеухуауэ зэрекIуэкIыр, къэрал политикэм япэ щрагъэщ унэтIыныгъэхэм гулытэ хэха зэрыхуащIыр. Апхуэдэу Тюбеевыр кьытеувыIащ бюджетым кьахунтIыпщ ахъшэр зэгъэзэхуа хьри щыхьэхэм кьаГъэсбэп Iэмалхэм, республикэм ис бынунагъэщхуэхэм зэрахузэфIэкIкIэ гулытэ зэрыхуащIым. Сабийхэм я гъэмахуэ зыгъэпсэхугъуэр кьыдзэгъэпэща зэрыхъум и гугъу щищIым, министрым кьыдзэхуэсахэм жкриащ а лэжьыгъэр, итъэс къэси хуэдэу, хъарзынэу зэрекIуэкIыр, зи узынщагъэм кIэтыгъэпытыкIи хуэдэ цIыкIуэмэ апхуэдэ дзэпыкъуныгъэ зэрагъуэтыр.

Апхуэдэу Тюбеевыр кьытеувыIащ я лэжьакIуэхэр, Iэщ Iагъэпсlэгъэ районхэм кIуэурэ цIыкIуэхэм зэрадущIэм. Апхуэдэ лэжькIэм мыхьэнэшхуэ иIэщ, сыту жыпIэмэ куэдым ящIэрэкъым льготэхэр кьуэтын щхьэкIэ сыт хуэдэ тхыльтхэр бгъэхьэзыщын хуеIми, ахэр дзэ ебгъэхьыпхъэми. ЦIыкIуэм я гукъеуэхэр зыкрагъэфын, зыщIэупщIэхэм я жэуап къезытыфын цIыкIуэр бгъэдэсу телефонхэр зэпымыуэу министерствэм зэрыщыдлажьэр, апхуэдэ Iуэху кьызэрэпэщIкIэр лей кьызытехьэ сабийхэмрэ щытыкIэ гугъу кьихуэта нэхъыжьхьIуэхэмрэ и чэзум ядэIэпыкъуныкIэ сэбэпышхуэ зэрыхъур кьыхэнгъэщащ Тюбеевым.

КъБР-м и Жылагъуэ палатэм Лэжьыгъэ зэхущытыкIэхэмрэ социальнэ политикэмкIэ и комиссэм и унафэщI **Маслов Николай** кьаIэта Iуэхухэм зэреплIыр кьиГъэльэгъуащ икIи министерствэм икIэщIыпIэкIэ зэфIигъэкIыпхъэу кьалытэ кьалэнхэр кьыхилъхьащ.

ПЭЩIЭПЫДЖЭ Замирэ.

«Сату-экономикэ, щIэныгъэ-техникэ, цIнхабзэ Iуэхуэхмкl зэдэлажьэным теухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ Ярославль областымрэ зэращIылIа ЗэгурыIуэныгъэр къщтэным и Iуэхукl» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым теухуауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым **унафэ ещI:**

1. «Сату-экономикэ, щIэныгъэ-техникэ, цIнхабзэ Iуэхуэхмкl зэдэлажьэным теухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ Ярославль областымрэ зэращIылIа ЗэгурыIуэныгъэр къщтэным и Iуэхукl» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым теухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законыр къщтэн.

2. Мы Законыр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Iэтащхьэм хуегъэхъын, Iэ тридзэн икIи хэIущIыIу ищIын папщIэ.

3. Мы Унафэм кьару егъуэт кьыщацIа махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэщl ЧЕЧЕНОВ Ануар

Налшык къалэ
2012 гъэм мэкъуаугъуэм и 26-м
№1194-П-П

Сату-экономикэ, щIэныгъэ-техникэ, цIнхабзэ Iуэхуэхмкl зэдэлажьэным теухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ Ярославль областымрэ зэращIылIа ЗэгурыIуэныгъэр къщтэным и Iуэхукl»

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Закон

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым кьыщытащ 2012 гъэм мэкъуаугъуэм и 26-м

1 статья

Сату-экономикэ, щIэныгъэ-техникэ, цIнхабзэ Iуэхуэхмкl зэдэлажьэным теухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ Ярославль областымрэ зэращIылIа ЗэгурыIуэныгъэр, 2007 гъэм щыщхьIуэм и 2-м Налшык къалэм Iэ зыщытрадзар, къщтэн.

2 статья

1. Экономикэ, щIэныгъэ-техникэ, социальнэ, щIнхабзэ IэнатIэхэм щыгъэдзэжьынымрэ теухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ Ярославль областымрэ зэращIылIа ЗэгурыIуэныгъэм, 1997 гъэм мэкъуаугъуэм и 21-м Налшык къалэм Iэ зыщытрадзам, кьару имыIэжу къэлытэн.

2. «Экономикэ, щIэныгъэ-техникэ, социальнэ, щIнхабзэ IэнатIэхэм щыгъэдзэжьынымрэ теухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ Ярославль областымрэ зэращIылIа ЗэгурыIуэныгъэм щхьэнтIэм, Шэджэм псыкъелъэхэм, Iуащхьэмахуэ лъапэ зыщапIыхьащ, Аушыджэр псы хуабэм зыщагъэпскIащ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и кьуажэ зыбжанэм щыIащ, Бекъалдыхэ я лъэпкъым яIуащIащ. Лъэпкъ музейм щIэлъ хьэпшыпхэм хьэщIэхэр ирагъэпIащ, абы и унафэщI Накуэ Феликс Кавказ Ищхьэрэм исхэм хьэгъуэлIыгъуэ, гуфIэгъуэ зэхъыхьэжэн хэт щIалэхэм Iэщ Iэр зэрагъэIкIуэльакIуэм и гугъу яхуищIащ. Ди лъэпкъэгъуэхэм я хэкужьым и тхыдэм техуауэ я кьащIахэр хуабжьу гъэщIэгъуэн ящыхъуащ. Гупым Щоджэн цIыкIу Алий и музейм зыщапIыхьащ, Дунейпсо Адыгэ Хасэм и унафэщI Ажахъуэ Къанщобий хуэзащ, ТIажь Альбинэ «Нартхэм я хъугъуэфIыгъуэ» зыфIищa проектым хэтащ. ТворчествэхэмкIэ жылагъуэ академием хэщIэхэр щыхуагъэсащ ди лъэпкъ кьафэхэм.

Гупыр кьезышэжьа Бекъалды Хьикмэт зэрыжиIамкIэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым зэрыщыIа зэманыр гъэщIэгъуэну, щIэщыгъуэу ягъэкIуащ, гукъанэж ящыхъун хуэдэу.

ЩОМАХУЭ Лиз.

● КъБР-м и Парламентым

ЦIыхухэм я уней Iуэхущ IапIэ яIэн щхьэкIэ

КъБР-м и Парламентым Экономикэ политикэмкIэ, мылькумкIэ, хьэрычэтэжьыгъэмкIэ и комитетым и зэрдэмкIэ Дзэлыкъуэ куейм щекIуэкIащ хьэрычэтыщIэ лэжьыгъэ машIэмрэ курытымрэ зэрыдзэIэпыкъур нэхьри егъэфIэкIуэным хуэунэтIауэ лэжьыпхьэхэм ятеухуа зэIущI.

АР КъыщыдзэIуихым, комитетым и унафэщI **Марчин Иринэ** кьыхигъэщIащхьэхкIащ дуней псом щагъэунэхуа хабзэм кьыдзэригъэльагъэмкIэ, экономикэм зегъэужьыныжьмкIэ хьэрычэтыщIэ лэжьыгъэ машIэмрэ курытымрэ защIэгъэкъуэныр, цIыхухэр апхуэдэ лэжьыгъэм хэшэныр Iэмальфыу зэрыщытыр. «Эксперт-РА» федеральнэ агентствэм кьыдзэриттамкIэ, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэмрэ ящыщщ хабзэхэр кьыдзэпамыуду зэрагъэзащIэмкIэ апэ ит щыналъыпщым.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым зыщыхуигъаэзкIэ, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Iэтащхьэ Къанокъуэ Арсен иужьрей ильэсищкI кьалэн нэхъыщхьэу игъэбеджьылIхэм ящыщ зыщ коммерцIэ банкхэм, лизинг, инвестицIэ компаниехэм цIыхухэм я ахъшэ гъэтIылIыгъэхэр кьыхалъхьэным трагъэгушхуэфын хуэдэу, хьэрычэтыщIэ лэжьыгъэ машIэмрэ курытымрэ я Iуэхур ирагъэфIэкIуэныр.

Мы Iэнатlэм нэхъри зегъэужьэщIыным хуэунэтIауэ зэфIагъэкIыпхъэхэм я гугъу щиныкIым, Iащ зыщ Юринэ кьыхигъэщащ КъБР-м и ШэсыпIэ фондым и лэжьыгъэр ирагъэфIэкIуэн, хьэрычэтыщIэ лэжьыгъэ машIэмрэ курытымрэ зегъэужьыныр техуха куейр программхэхэм абы ахъшэ нэхьыбI хилъхьэныжьмкIэ Iэмалхэр кьыхуэзIуахын зэрыхуейр. Мыхьэнэшхуэ иIэщ район, кьалэ псомя я щIипIэ бюджетхэм хьэрычэтыщIэ лэжьыгъэ машIэм зэрызыщIагъакъуэм, Абы папщIэ кьагъэсэбэн хьунущ республикэ, федеральнэ бюджетхэм кьаутыпщ субсидиехэр.

Абы кьыдэкIуэу, мыхьэнэшхуэ иIэн куейщ республикэ венчур фонд, револювер фонд кьызэрагъэпэщын, КъБР-м и экономикэм нэхъ мыхьэнэшхуэ зиIэ и Iэнатlэхэм лэжьэн щыщIэзыщIэ хьэрычэтыщIэхэм зэрыдзэIэпыкъуну хабзэр зэфIагъэуэн и лъэныкъуэкIэ УФ-м и щIыналъэ нэхъ лъэрызехьэхэм я лэжьыгъэм зэрыщIэхуэн щыхуэ щыхуэм деж ягъуэтыным нэхъыбIэу зэрелэжьыр. Щыхуэхэр хьэрычэтыщIэ машIэ лэжьыгъэм хэтхэм зы ильэс пIалъэкIэ ират. Лъэныкъуэхэр зэгурыIуэмэ, а пIалъэр ягъэIэпхъуэ хьунущ.

Фондыр кьызэрэгъэгъэпэщрэ псорэ зэхэту сом мелуани 6-р мин 500-р субсидиехэу яIэрыхъащ. Абы щыщу хьэрычэтыщIэ лэжьыгъэ машIэм зыщIэгъэкъуэныжьмкIэ фондым сом мини 100-р, Экономикэ зыужьынигъэмрэ сатумкIэ министерствэм сом мелуани 6-р мин 400-р кьыхалъхьащ. Нобэкlэ фондым кредиту итыфыну иIэщ сом мелуан 16-р мин 680-р. 2004 гъэм кьыщыщIэдзауэ мы зэманыр кьэсху щыхуэу хьэрычэтыщIэхэм ирагъащ псори зэхэту сом мелуан 27-р мин 645-р. Iуэхутхьбзэхэм, мэкъумэш промышленнэ Iэнатlэм зегъэужьыным пылъхэращ нэхъыбIэу зратар. Щыхуэ кьеIыхьа дэтхэнэми ику ито сом мин 84-м щIигъу луэзащ.

Арщхьэкlэ, Iуэхуфlхэм кьадэкIуэу, фондыр махуэ кьэс Iуоуэ гугъуехьэмэ.

(КIэухыр 2-нэ нап.).

Псым и уасэр ящхьэкIэ

Краснодар крайм и губернатор Ткачёв Александр Крымск щыпсоуэгъ кьиныгъэгугъащ мы гъэм и щэкIуэгъуэ мазэм ищIондэ кьагъэсэбэн псым и уасэр ящмыгъэтыну.

Бадзэуэгъуэм и 7-м и жэщым псыдзэ щынагъуэр зыщIэуэ Геленджик, Крымск, Новороссийск кьалэхэм дэт унэ 7200-м щIигъу зэтригъэщэхащ, цIыхуи 171-р хэкIуэдащ. Этэкъута хьауш авто, гъущI Iуэгу зэпыщIэныгъэхэр, электрокъару, газ, псы цIыхухэм ямыIэж хъуащ.

«ЛеI къызытехьахэм, щэкIуэгъуэ мазэм угощIэхэм фыIэпIэхуэжьыкуI», - ахэр зыхуэI хуэвгъэзэхукIэ, кьэвгъэсэбэп псым и уасэр фщхьэщытхынущ», - жиIащ Краснодар крайм и губернатор Ткачёв Александр, Крымск щыпсоуэхэм УФ-м щIыналъэ зыужьынигъэмкIэ и министр Говорун Олег и гъуэгу щIыщIам.

А Iуэхугъуэр кьаIэтын хуей хьащ лей къызытехьахэм я псоуэлъэхэр, хьэпщыпхэр ягъэжьэбзэжьын папщIэ, кьагъэсэбэп псым хэпщIыкIыу зэрыхэхъуам кьыхэжIыу, Иджы ахэр абы щхьэкIэ мыпIейтеиэмки хъунущ.

Дыдейхэм лей къатехьакъым

Болгариеи и Бургас щыпIэм кьыщагъэуэ автобусым Урысей Федерацэм и щыхуэм ящыщ исакъым.

IуэхыпIэу кьата хьыбарым кьыхэщат лей зытехьахэм ди къэралым щыщ щыхуитI яхэту. Арщхьэкlэ, нужькIэ урысей дипломатхэм Бургас къалэм и властхэм зыщапIэри, Iуэхум и пэжыпIэ зэхагъэкIащ.

Кьагъэуэ автобусым исар Израильм икIа туристхэрщ. Абыхэм ящыщу 6-р хэкIуэдащ, 32-м фэбжь зэмыпIэужьыгъуэхэр ягъуэтащ.

Израильм и премьер-министр Натаньяху Беньямин Бургас кьыщыхуэ щIэныкъуэджагъэр Ираным трилъхьащ. Абы жиIащ журтхэм хуэфащэн жэуап ткIий зэрагъэхъэзырыр.

Лъэпкъ шынагъуэнщагъэмкIэ IэнатIэр кьагъауэ

Дамаск щыIэ Лъэпкъ шынагъуэнщагъэмкIэ IэнатIэр вэсэмахуэ кьагъэуащ.

Теракты хэкIуэдащ Сириеи зыхъужьмэжыныгъэмкIэ и министр Раджэ Дауд, абы и къуэдзэ, дзэ тIасхьэщIэх IэнатIэм и унафэщIу щыта Шаукет Асеф, вице-президентым зауэ Iуэхухэмкl и чэнджэщэгъу Туркмани Хьэсэн, къэралым и тIасхьэщIэх кьулыкъум и Iэтащхьэ, Асад и адъ кьыщыным и къуэ Махлюф Хьэфиз сымэ. Лей зытехьахэм ящыщш МВД-м и унафэщI Шаар Мухьэмэд.

Илъэсым щIигъуащ Сириеи зауэ зэрыщекIуэкIрэ. А лъэхъэнэм кьрибыдзу щыхуэ мин 12 хэкIуэдащ, мин 230-м щIигъу щтапIэ ихьэжащ.

Иджыпсту Сириеи и президент Асад Башар генджиз Iуфэм Iут Латакие кьалэм щыIэу яIуатэ. Апхуэдэ хьыбархэр зэпхъызыгъэIукIыр абы кьыпэщIэтхэмрэ тезыгъэкIыну хущIэкъуэхьпIэ кьэралхэм я лIыкIуэхэмрэщ.

ТIуащIэ йобгъэрыкIуэ

Тэтэрстаным и Мусульманхэм я Iуэхущ IапIэм и унафэщIхэм дыгъуэз тIуащIэу зебгъэрыкIуащ.

Муфтийр яукIыну ящхьэфIкIыжащ. Ар зэрыса автомашинэр кьыщагъэуам кьыщихуа жьым Файзов Илдус кьыдыуидзащ. Ар зыльэгъуа щIэпхъаджащIэхэм дин лэжьакIуэ уIэгъэр яхъыжьыну хэтащ, арщхьэкIэ кьайхьулIакъым.

Файзовым и кьуэдзэ Якупов Валиуллэ абы и пэкIэ зы сыхьэткIэ и унэм кьыщIэкIрэ пэт ящкIащ.

ПIэщIэгъуэкIэ зэхуэса Урысей Федерацэм и Муфтийхэм я советым кьэхьуахэр теракту кьыщалъытащ. Иджы Тэтэрстаным и дин Iуэхущ IапIэ нэхьыщхьэхэр ткIийуэ хъумэн щIадзащ, уголовнэ Iуэху кьаIэтащ.

НОБЭ

■Илъэс 85-р ирокъу кьэрал, парт лэжьакIуэ цIэрыIуэ **Къущхьэ Гъумар** къызэраплъхурэ.

■Сабий усакIуэ **АфIэунэ Лиуан** 1938 гъэм кьалъхуащ.

■Къэрал, жылагъуэ лэжьакIуэ, философие щIэныгъэхэм я доктор **Хъурей Феликс** къыщалъхуа махуэщ (1938 гъэ).

■УсакIуэ, драматург, Адыгейм гъуэдзэхэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ **Къуинкъуэ Налбий** 1938 гъэм кьалъхуащ.

■Къэрашей-Шэрджэсым и премьер-министр **КIэбышэв Индрис** и ныбжьыр илъэс 60 ирокъу.

■Экономист цIэрыIуэ, Адыгейми Кубани щIэныгъэхэмкIэ щыIэныгъэ и лэжьакIуэ, ЩIДАМ-и и академик, РАЕН-м, Нью-Йорк академием хэт **ТIрахьуэ Энвер** къызэралъхурэ илъэс 65-рэ мэхъу.

Дунейм и щытыкIэмур:

Налшык пшэр техьэ-текIуэу щыщытынущ. Махуэм хуабэу градус 26 - 28-рэ, жэщым градус 19 - 22-рэ щыIэнущ.

ТIуащIэр зыхъэхъэжыр **ЖЫЛАСЭ Заурбэчэ.**

Лъэпкъ Iуащыгъэ:

Дзыгъуэ нэпсейр шэм ётхьэлэ.

● Аруан куей

Унэхэр зэрагъэпэщыж

Нартхьалэ ящыщщ къат куэду зэтет унэхэр ремонт щынынэм теухуа лъэпкъ программэр кущIафIэу щагъэгъэлажьэ щыIэпхъэм.

МЫ ИЛЪЭСЫМ а программэм уни 3 хагъэхьащ, Къэбэрдей, Тэрчокъуэм, Борыкъуейм я цIэхэр зезыхъэ узрамэхэм тету. Абыхэм ящыщ дэтхэнэри зэрауухуэрэ илъэс 30-м щхьэдэхащ.

Ялпэу зэувэлIар фэтэр 90 мэхъу. Абы ремонт лэжьыгъэхэр щригъэкIуэкIынущ «Гъэзгуухуэ» ООО-м. Ухуахiуэхэм уэфIу екIуэкI зы махуэри кьагъэсэбэпынущ, кьыхуагъэуува кьалэныр пIалъэм фIэмыкIыу кьрахьэлIэн папщIэ. Мы унэм щIэкIэ щызэрахъэкIынущ псы зэфэнур, псы хуабэр зрикIуэ бжьамийхэр, жьыдзхупIэ системэ зэрыщIагъэр. Мы махуэхэм лжьакIуэхэм унащъкр кьытрахауэ жьы хъуа пхъэкIбжьакIэхэр, бжьыкъухэр зэрахъэжкI.

Iуэхур мащIэу кьелъахъэ иджьблагъэ екIуэкIа уэлбанэщхуэхэм я зэранкIэ щIыунэхэм псыр из зэрыхъуам. Абы кьыхэкIыу языныкъуэ щIыпIэхэм ухуакIуэхэр лъэгуажьэм кьэсу псым хэту лэжьыгъэр кьыщрахьэлIэн хуей мэхъу.

Сыт хуэдэ гугъуехьхэм жьэхэуами, мы унэм щрагъэкIуэкI ремонт лэжьыгъэхэр фокIадэ мэзам, кьыхуагъэува пIалъэм зы мазэкIэ и пэ иту, яухыну я мурадщ.

Зэгъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэхэм псори зэхэту сом мелуани 6,5-м нэблагъэ ихьынущ. Ремонтым текIуэдэнур ЖКХ-м и лэжьыгъэм зэхъуэкIынигъэхэр хэлъхьэныжьмкIэ фондым кьыбгъэщIэ. Мы Iуэхум ди республикэм и бюджетымрэ унэм щыпсэухэмрэ я мылъкуи хьыбэнущ.

ЖАНХЪУЭТ Зуэз.

Iулъхьэ зэрызэIэпахым, коррупцэм пыщIа Iуэхуэр зэралэжьым е ялэжьыну зэрызагъэхьэзырым теухуа хьыбархэм фыщыгъуаэзмэ, сыт хуэдэ зэманми фыпсалъэ хьунущ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Iэтащхьэм и Администрацэм и деж щIэI **8(8662) 47-17-79, 47-32-56** телефонхэмкIэ.

Дзэ гъэпсыгъэныгъэхэр

ЕужьэрэкIыу Iуахыж

АДЫГЕЙ. ***Республикэм гъавэр еужьэрэкIыу щыIуахыж. Ар гектар мин 44-м щIигъу щызэщIакъуэжащ.***

ГЕКТАРЫМ центнер 29-рэ хуэзэу гъавэ тонн мин 128-м нэблагъэ кьрахьэлIэжащ. ЗэщIэкъуэжьнымкIи, бэвагъкIи «Тэучэж куей», «Джаджэ куей» муниципальнэ зэгухьэныгъэхэр япэ итщ. Бжьыхьэсэ гуэдзыр Iухьжьными пыщIащ республикэм и районхэм я лжьыуэщI Iэнатlэхэр. Абыхэм гектар мин 30-м щIигъум тонн мин 95-м нэблагъэ кьытрахащ, гектар кьэс центнер 30,6-рэ. Хуит кьэхъуа щIыр явэ, 2013 гъэм кьрахьэлIэжьыну гъавэр зэрытракъэнум хуагъэхьэзыр.

ПщIэ щIамыту

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. ***Республикэм и Iэтащхьэ Темрезов Рашид Iэ щIидзащ КъШР-м щыпсэухэм пщIэнэу юридическэ дэIэпыкъуныгъэ иратыным теухуа унафэм.***

ДЭФТЭРЫМ ипкъ иткIэ, КъШР-м и гъэзэщIакIуэ властхэр, абыхэм я унафэм щIэт Iуэхущ IапIэхэмрэ предприятэхэмрэ республикэм и щIыналъэм пщIэншэу юридическэ дэIэпыкъуныгъэ зыт къэралыгъэ Iэнатlэхэм хохьэ. Абыхэм езыхэм кьайгъэщIыпIа Iуэхутъэхэмкlэ Урысей Федерацэм и законодательствэм игъэува хабзэм тету юридическэ дэIэпыкъуныгъэхэр республикэм и цIыхухэм пщIэншэу хуэзэфIах. А лэжьыгъэр езыгъэкIуэжьын хуейр юридическэ щIэныгъэ нэхъыщхьэ зиIэхэрщ.

Я сэбэп зыхэль зэдэлэжьэныгъэ

АБХЪАЗ. ***Президент Анкваб Александр иригъэблэгъащ кьалэм и Iэтащхьэ Павленкэ Виктор эн пашэу Архангэлскэ кьикIа лIыкIуэ гуп. Ахэр зэпкрыхауэ тепсэльыхьащ лъэныкъуитIыр зэрызэдэлажьэнум теухуа Iуэхугъуэхэм.***

СЫХЪУМРЭ Архангельскрэ я сэбэп зыхэль зэдэлэжьэныгъэм зрагъэжьныр я мурадщ. Анкваб кьыхигъэщащ республикэм дежкIэ щытыкIэ гугъу щыщыIа зэманми щIыналъэхэм яхунэ зэпыщIэныгъэр ныжьэрэзэтрагъэувыIар. «Дэ а зэхущытыкIэхэм дрогушхуэ. Мыхьэнэшхуэ иIэщ ди зэпыщIэныгъэхэр нэхъри егъэфIэкIуэным, зегъэужьыным», - жиIащ республикэм и Iэтащхьэм.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

Я ди гъэсыгъэныгъэ

Бекъалды Хьикмэт къришэжьа гупыр

Щыхухэм я уней Іуэхущ1апІэ я1эн щхьэк1э

(К1эухыр. Пэщ1эдзэр 1-нэ нап.)

Фондым щ1эх-щ1эхыурэ лэжьыгъэ иргъэк1ужк1 щ1ыхуэ къэзыщтахэм и чэзум яп1ынык1ыщ Гудым н9мыс эф1ал-гъэжьымк1 теухуауэ.

«Гу1ун9ухъэр кы9ыкюл щ1ыхуэ т1ыз1ыххэм ятеухуа хы9бархэр щ1ыз9эхъ9эса зы баэз дыз9ремы1эм. Ар ди1амэ, фондым къ9ал9уам и к9ек1уж1ык1ар тщ1энут, ах9ыз етын-емытынык и унафэр тэмэму к9тщт9фынут», - к9ыхинт9щхъэк1ащ Шогуэ Алим.

Мы зэманым фондым Іуэхуэр зэф1егъж1 щ1ыхуэхэр зэрит хабз9эжр зэрихьэжьк1ыным хуэгъэзаэу. Псал1эм и хъэтыркІэ, щхьащатыкІ процентыр игъэм9щэну и мурадщ. Щхьащатыкі процентыр зыхуэдизыр епхаэу щытынуц ах9ыз зыхуаутІыпщым щ1ыхуэр зэриттык щ1ыкІэм. Фондым и унафэщ1ым жи1ащ ар куейм хьэрыч9ятІщ1э л9жьыгъэм зыщ1ег9ужьк1ым щ1эгъэжьуншхуэ з9рыщ1ыхуэхьунур, ауэ ягъэуэва к9ал9нхэр ягъ9ззщ1эн папщІэ субсидиехэм к9ыщ1агъэн з9рыхуейр.

Экономикэ зыужьык1ыгъэмрэ сатумк1э министрым и к9уэдзэ **К1эрэф Мурат** тепсэлыхьык1ащ республикэм хьэрыч9ятІщ1э м9щ1эмрэ курытымрэ зыщ1агъэужьын папщ1э пІалъэ к1эщ1ым к9ытІасэу з9фІагъэхьІнухэм. Бизнес мащ1эм з9рызыщ1агъэк9уэну І9малхэр з9хэлъхьэным и Іуэхур и к1эм нагъэсынущ. Абы и псалъэхэм ятепщ1ыхьмэ, н9гъуэщ1 куей зыбжанэм х9ндэу, Дзэлыкъуэ районым мы зэманым хуэдэжьу к9ом щ1эк1 лъэщапІэхэмрэ І9ухуэщапІэхэмрэ.

Щ1ыхуэм щхьащатыкІ процентыр з9рыхуэтапшыныжьну щ1ыкІ1ым и гугъу щ1ищ1ым, министрым и к9уэдзэм к9ыхихэр зыщ1ащ1ар хабз9эщ1эхэм зэрырагъэ9зэгъыжьынур. Субсидие зратынур щ1ыху 50-м щ1игъу щ1ылажьэ компаниехэрщ1. Апхуэдэу щхьащатыкІ процентхэр хуапшынужьын папщ1э кредитхэр к9агъэсэбэпын хуейщ фонд н9хъыщхьэхэр з9рагъэпэщ1ынм е л9жьапІэ п9шхэр ящ1ухуэнмрэ зыхуеят хуагъэ9эныкмрэ хуэхэхуэ.

«Россельхозбанк» ОАО-м и Къэбэрдей-Балькъэр щ1ыналъэ к9удамэм и унафэщ1ым и к9уэдзэ **Юсупов Аслъэн** к9ыхигъэбелдж9ыльык1ащ хьэрыч9ятІщ1э м9щ1эмрэ курытымрэ хэтхэм кредитхэр яхуэуэтІыпщ1ынуп а Іуэхущ1апІэм и к9ал9н н9хъыщхьэхэм ящ1ыщ з9ыуэ зэрящ1ытр. Банкым щ1ыхуэхэр ярет щ1ыхуэщхьэхэм, м9кьум9щ1ыщ1э-фермер хозяйствэхэм, хьэрыч9ятІщ1э л9жьыгъэ м9щ1эмрэ курытымрэ пэрыт н9гъуэщ1эм. Абы апхуэдэу ахьыш9 м9кьум9щ1э кредит кооперативхэм яхуеуэтІыпщ1, хьэрыч9ятІщ1э л9жьыгъэ м9щ1эм хэтхэу езыхэм к9ел9щ1ыпІалхэм, Іэщ, дж9дк9аз зыгъашхэ унагъуэхэм кредитхэр ярыригъэтын мурадк1э.

З9ыуэщ1эм к9ыщ1ипсэльащ Аруан куейм хьэрыч9ятІщ1э л9жьыгъэм зегъэужьынымк1э и фондым и унафэщ1 **Къайсын Залым,** КъБР-м и Парламентым и деж щ1ыІ9 Щ1ал9гъуэ1э палатэм Экономикэмк1э, хьэрыч9ятІщ1э л9жьыгъэмк1э, налогхэмк1э, финансхэмк1э и комитетым и унафэщ1 **Лу Аэзмэт,** Дз9лыкІыу9 куейм щ1ы9 «Бгыхъ» м9кьум9щ1 кредит кооперативым и к1эльипІльак1уэ советым и унафэщ1 ик1и хьэрыч9ятІщ1 л9жьыгъэ езыгъэк1уэк1 **Теувэж Раметэ** сымэ.

З9ыуэщ1эм к9ырик1уаэхэм я п9кь и тк1э, Парламентым и Комитетым ч9нджэщ1 зыбжанэ и1эбелдж9ыльащ. КъБР-м Экономикэ зыужьынык1ыгъэмрэ сатумк1э и министерствэм хуагъэзыл9гъащ1 республикэм и щ1ыналъэм кредит к9ел9ыхьхэм я к9ел9ужьк1ыкІэр к9ъзыгъэпЗатЗуэ бюрохэр к9ыщ1ыз9гъэпэщ1ыныр, хьэрыч9ятІщ1э л9жьыгъэ м9щ1эмрэ курытымрэ хэтхэм зыщ1ащ1ыжьа к1ал9нхэр страховани з9рыщ1ятым зегъэужьыныр, КъБР-р к9ырал з9хуаку маркетинг центрхэм хагъэхьэныр, иужьк1э щ1ынал9м хьэпшыпхэмрэ ерыскы1ыпхъэхэмрэ щ1ызыгъэхьэщ1эхьуэн, я Іэдакъэщ1эк1эхэр Урыс-куейм р9гъуэщ1 к9ыралхэмрэ щ1ынал9м к9ыщ1ыз9ыхьынр. Апхуэдэу ч9нджэщ1 ираташ куейхэм бизнес м9щ1эмрэ курытымрэ зыщ1ауэжьынымк1э теухуауэ ящ1эм и пэжьипІэк1э к9рик1уаэхэр к9ал9ытэну. Абы к9ыгъэльэгъуэн хуейщ І9ухуэщ1апІэ щ1ык1ыжьэ зегъэужьынымрэ, псэуэк1эмк1э бюджет І9нат1эхэмк1э сэбэпрэ мысэбэнрэ.

УРЫСМАМБЭТ Бэлэ,
КъБР-м и Парламентым и пресс-І9ухуэщ1апІэм и л9жьак1уэ.

Урысейм Тезырхэр иргъэхъэк1ынымк1э и федеральнэ І9ухуэщ1апІэм и управленэу КъБР-м щ1ыІэм и коллегием блэк1а мазихым я л9жьыгъэм к9рик1уаэхэм щ1ыхэплъэжащ. Ар иригъэк1уэк1ащ І9нат1эм и унафэщ1 к9ал9ныр п1ал9гъэк1э зыгъэзащ1э, къэрал к1уэщ1 к9ул9ык1ым и полковник Теувэжык1уэ Мурадин.

КОЛЛЕГИЕМ и л9жьыгъэм х9тащ1 І9ухуэщ1апІэм и унафэщ1ым и к9уэдзэхэр, дз9ЗпыкІуэгъуэхэр, Управленэм и аппаратым и к9удамэхэмрэ І9нат1эхэмрэ я тхъэмадэхэр, УФСИН-м и унафэм щ1эт федеральнэ І9ухуэщ1апІэхэм я унафэщ1хэм я к9уэдзэхэр.

Гу1ыгъэ щхьэхуэ уэращ1у к9ыгъеувыЗащ УФСИН-м и производствэ-хозяйствэ, финанс-экономикэ л9жьыгъэхэм, щ1эпхьаджажьэхэр сэтей к9ъщ1ынымк1э, тезырыр ехьэк1ынным зыпы1ызыдзэхэр къэзыхъэнымк1э з9фІагъэк1эхэм, н9гъуэщ1 ун9т1ыныгъэхэмн. Ахэр тепсэлъыхьащ Урысей ФСИН-м и еджапІэхэм щ1эт1ысхьэну хуейхэр щ1ал9гъуэлэм к9ах9ныным. Урысей Федерацэм и Угол9нэ-гъэзэщ1ак1уэ І9нат1эм зегъэужьынымк1э 2020 гъэ щ1ондэ тещ1ыхьа Концепцэм к9ыгъэувэр пхыгъэк1ынымк1э з9фІагъэк1эхэм, адэк1э н9хъ зыгетъэщ1апІхъэхэм з9пкърыхауэ и гугъу щ1ащ1ащ з9ІущІэм.

Тезырыр щрахьэк1 І9нат1эхэм щ1ык1ыгъэхэм щ1эпхьаджагъэхэр емыгъэл9жьынымк1 теуХуэ І9ухуэгъуэ х9хар ирагъэк1ыгъэк1 УФСИН-м и л9жьак1уэхэм. К9ыхъэрагъэльэгъащ, ильэс ныкъуэм к9рипбыдзу жып телефон 297-рэ к9ыт-рахащ, абыхэм ящ1ыщ процент 70,3-рэ І9ухуэщ1апІэхэм щ1ыдахьэм.

К1эльипЛъынигъэ х9хам щ1эт я л9жьыгъэм и унэт1ынныгъэхэм щ1ыхэфІаха л9жьыгъэмк1 гулъытэ х9ащ1ащ к9ыхъэхэсахэм. Абыхэм ящ1ыщ ягъэт1ысахэр, я н9ъм щ1эт1ыхэ х9ъмэкІыр Урысей ФСИН-м и І9ухуэщ1апІэу КъБР-м щ1ыІэм и І9нат1эхэм к9ыщ1ыз9гъэпэщ1ынмрэ. Тезырхэр щагъэз9ужьк1ащ І9ухуэщ1апІэхэм к9ыщ1ыхъ9ак9ым щ1эпхъаджагъэ х9хэлъэ, абы щ1аІыгъхэм ящ1ыщ щ1ыщ1эпхъэжь, з9рыхъэрил.

К9ыхъэрыхагъэщ1ащ, тезыр езыхьэк1эр л9жьыгъэк1э к9ыхъэрагъэпэщ1ын папщ1э, дак1уэ І9нат1эм зрагъэубгъуну я мурадщ.

Коллегием и з9ыуэщ1м к9ал9нщ1эхэр щ1ыдзыхуащ, гу зыт1ыпатпхъэ унэт1ынныгъэхэр щагъэнэІуащ.

ЭЭБАР Мадинэ.

Зэф1агъэк1ахэр къапщытэж

Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм Жылагъуэ, дин зэгухьэныгъэхэм я І9ухуэхмк1э и къэралгъэ комитетым и коллегие бадзэуэгъуэм и 10-м зэхэтащ. Ар иригъэк1уэк1ащ абы и унафэщ1 Пащты Борис. З9ІущІэм щ1ыхэпІуащ 2012 гъэм и апэ щ1ыхь нык1уэм к9рик1уаэхэм.

КъБР-м и унафэщ1хэм н9хъ зытрагъащ1э І9ухуэгъуэ н9хъыщхьэхэм ящ1ыщ щ1эпхъ политикэр, къэралымрэ динымрэ я з9ХущытыкІэхэр, хамэ хэгъуэгу к9ыкІ9пхъук1ыж ди л9хъэгъуэм ядэлэжьэныр, къэралымрэ жылагъуэмрэ з9ХущытыкІэхэм гулъытэ х9ащ1ащ1э.

- Республикэм и Президент Къанокъуэ Арсен и ж9рдэмк1э, - жи1ащ Пащты Борис, - ди комитетым и п1эр зыгет І9ухуэгъуэхэм ахьыш9 хухахыр, н9гъабэ е1ыт1ауэ, мы гъэм х9эди 8-к1э х9хъ1ащ. Ик1и абы и бжьыгъэр сом мелуан 48-м нэсащ. Абы ди І9ухуэгъуэм дет 2012 гъэм д9ладэмрэ ди гугъах9м н9мыщ1, к9ал9ныщ1эхэрэ ди пщэ д9т-пЪъхьэжьну.

Ит1ъэс ныкъуэ бл9к1ам к9ырибыдзу дэ тхуэзэф1-зым и тхьэмадэу хахащ. А к9ал9ныр ильэси 9-к1э зэрихьауэ, Тэрч коопзаготпромым и Іэтащ1эхэу ягъэуващ, 2001 гъэм к9ыщ1ащ1ор9зауэ к9ейм дык9эзэ9ухьурееихь дунейм9рэ щ1ыуэпсымрэ х9ъмэныжмк1э и комитетым и І9щ1агъэл1 н9хъыщхьэу яращ1 щытар.

Пенсэм зэрыкІуэ л9ъандэрэ «Джылахъстэней Адыгэ Хасэ» жылагъуэ организацэм и тхьэмадэщ. Абы тхьІльит1 к9ыдигъэк1ащ: «Основные положения и принципы Адыгэ хабзэ» (2006 гъэ), «Похоронные обряды мусульман» (2007 гъэ). К9ыщ1ынэмыщ1ауэ, «Терский район: история в лицах» зыф1ица проектыр зэхиль-хьащ.

Борис зи тхьэмадэ «Джылахъстэней Адыгэ Хасэ» жылагъуэ организацэм и тхьэмадэщ,